

No. W13.23.00333/III

's-Gravenhage, 14 februari 2024

Bij Kabinetsmissive van 13 november 2023, no.2023002626, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister voor Langdurige Zorg en Sport, in overeenstemming met de Minister van Rechtsbescherming en de Staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitalisering, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het ontwerpbesluit van houdende uitvoering van de Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg (Besluit bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg), met nota van toelichting.

Het Besluit bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg (Bbsrz) werkt de Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg (Wbsrz) uit, die zich richt op bestrijding van fraude in de zorg. In de Wbsrz worden het Waarschuwingregister en het Informatieknooppunt Zorgfraude (IKZ) geregeld. Het IKZ verwerkt gegevens van deelnemende instanties, zoals gemeenten, inspecties en ziektekostenverzekeraars, als er een aanleiding tot een vermoeden van fraude in de zorg bestaat. Het IKZ verwerkt en verrijkt deze gegevens, en verstrekt het resultaat van deze analyse aan één of meer instanties die gelet op hun rol en wettelijke taak zijn aangewezen de betreffende mogelijke fraude in de zorg aan te pakken. Het Waarschuwingregister is een centraal registratiesysteem dat gemeenten en ziektekostenverzekeraars gebruiken om onderling gegevens te verstrekken van partijen ten aanzien van wie de gerechtvaardigde overtuiging bestaat dat zij hebben gefraudeerd in de zorg. Het register is bedoeld om zo andere instanties te waarschuwen voor mogelijk frauduleuze partijen.

Ten aanzien van het IKZ regelt het besluit welke gegevens door welke instanties worden verstrekt aan het IKZ als er een aanleiding is tot een vermoeden van fraude in de zorg. Ook regelt het de verwerking van de gegevens door het IKZ.¹ Daarnaast regelt het besluit dat een rechtspersoon wordt aangewezen als IKZ, en worden hieraan diverse eisen gesteld met betrekking tot de inrichting, het beheer en de financiering.² Met betrekking tot het Waarschuwingregister werkt het besluit uit wanneer sprake is van een gerechtvaardigde overtuiging, welke gegevens kunnen worden uitgewisseld, en wat verder in een protocol door de betrokken instanties moet worden opgenomen.³

De Afdeling advisering van de Raad van State maakt een opmerking over de rechtsbescherming met betrekking tot de bewaartermijn en de rechten van betrokkenen. In verband daarmee is aanpassing wenselijk van het ontwerpbesluit.

De Wbsrz bepaalt dat alleen bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld over de bewaartermijn en de rechten van betrokkenen, vanwege het belang van rechtsbescherming.⁴ Het ontwerpbesluit voorziet in bewaartermijnen voor het Waarschuwingregister en het IKZ.⁵ Het besluit draagt de deelnemende instanties aan het Waarschuwingregister en het IKZ ook op dat zij zorgdragen voor effectieve en

¹ Paragraaf 3 Bbsrz.

² Paragraaf 4 Bbsrz.

³ Paragraaf 2 Bbsrz.

⁴ Artikel 2.3, tweede lid, Wbsrz.

⁵ Artikel 2.5, respectievelijk 3.17 Bbsrz.

AAN DE KONING

kenbare processen voor de effectuering van de in de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) genoemde rechten van betrokkenen.⁶ Voor het Waarschuwingregister stellen deelnemende instanties daarnaast een protocol op dat een en ander invult en uitwerkt.⁷ Dit protocol wordt vastgesteld bij ministeriële regeling.⁸

De Afdeling wijst erop dat het toepassen van de langere bewaartermijn van acht jaar voor het Waarschuwingregister door de deelnemende instanties worden bepaald op basis van het in het protocol op te nemen criterium, zoals de toelichting vermeldt.⁹ De Afdeling merkt op dat hierdoor het protocol voorschrijft wanneer sprake is van ernstige verzwarende omstandigheden die de langere bewaartermijn rechtvaardigen. Het feitelijk doordelegeren is echter in de Wbsrz uitgesloten.

Daarnaast wijst de Afdeling erop dat onder de AVG-rechten ook het recht van de betrokkene valt om geïnformeerd te worden over de verwerking van diens persoonsgegevens.¹⁰ Afzien van het informeren van de betrokkene is mogelijk als het informeren, kortgezegd, de fraudebestrijding onmogelijk dreigt te maken of ernstig in het gedrang dreigt te brengen.¹¹ Als van informeren wordt afgezien, heeft dat tot gevolg dat de betrokkene zich niet kan verweren tegen de verwerking en de daaruit voortvloeiende handelingen. In het protocol dat deelnemers aan het Waarschuwingregister opstellen wordt opgenomen op welk moment personen in een concreet geval worden geïnformeerd over de verwerking van hun gegevens en de redenen daarvoor, de gevolgen en de duur ervan, en de rechtsbescherming die hiertegen openstaat.¹²

De Afdeling concludeert dat door enerzijds de opdracht aan de deelnemende instanties aan het Waarschuwingregister en aan het IKZ en anderzijds het protocol voorschriften over de rechten van betrokkenen door respectievelijk het IKZ en de deelnemende instanties aan het Waarschuwingregister zelf worden vastgesteld. Dat wil zeggen dat de praktijk normeert op welk moment personen wel en wanneer zij niet worden geïnformeerd.¹³ Gelet op het belang van rechtsbescherming en de wet die

⁶ Artikel 2.4, eerste lid, sub b, respectievelijk 3.18, sub a, Bbsrz. Verordening (EU) 2016/679 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, PbEU L119, blz. 1.

⁷ Artikel 2.1, tweede lid, Wbsrz en artikel 2.2 Bbsrz.

⁸ Artikel 2.1, tweede lid, Wbsrz.

⁹ Artikel 2.5, eerste en tweede lid, Bbsrz. Bij het formuleren van het criterium worden aspecten betrokken zoals het financieel belang, verzwarende omstandigheden zoals recidive en samenspanning en het ontkennen of niet meewerken, en verzachtende omstandigheden zoals bekennen en meewerken aan fraudeonderzoek (nota van toelichting, paragraaf 3.5.).

¹⁰ Artikel 14 AVG. Zie in dit verband ook B.M.A. van Eck, D. van Hout & M. Weijers, 'Olievlek op vlek: De zwarte lijst(en) bij de Belastingdienst', NJB 2022/1282, paragraaf 6, waarin zij beargumenteren dat op grond van de AVG niet alleen natuurlijke personen maar ook rechtspersonen dienen te worden geïnformeerd aangezien er bijna altijd een identificeerbaar natuurlijk persoon achter een rechtspersoon zit. Ook uit de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zou dit kunnen worden afgeleid.

¹¹ Artikel 14, vijfde lid, sub b, AVG.

¹² Artikel 2.2, tweede lid, sub I, Bbsrz.

¹³ Nota van toelichting, paragraaf 3.6 en 4.7.5.

subdelegatie uitsluit, dient dergelijke normering echter in het besluit te worden opgenomen.¹⁴

De Afdeling adviseert het besluit in deze zin aan te passen.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een opmerking bij het ontwerpbesluit en adviseert daarmee rekening te houden voordat een besluit wordt genomen.

De vice-president van de Raad van State,

¹⁴ Zie ook advies van de Afdeling advisering van 26 maart 2020 over de wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg (W13.19.0425/III), Kamerstukken II 2019/20, 35515, nr. 4, punt 3b en 8.